

Rīgā, 2026. gada 20. janvāris
Nr. 3/2026

Sociālo un darba lietu komisijai
sociala.komisija@saeima.lv

*Par nepieciešamajiem grozījumiem Darba likumā
saistībā ar likumprojektu “Grozījumi Darba likumā”*

Nemot vērā līdzšinējās diskusijas, kas norisinājušās Saeimas Sociālo un darba lietu komisijā (turpmāk – Komisija), kā arī iesaistīto pušu paustos argumentus par likumprojektu “Grozījumi Darba likumā” (Nr. 1022/Lp14), un Ekonomikas ministrijas iesniegtos priekšlikumus likumprojekta izskatīšanai 2. lasījumā, Ārvalstu investoru padome Latvijā (turpmāk – FICIL) vēlas informēt Komisiju par savu pozīciju būtiskākajos jautājumos, kas šobrīd ir politiskās dienaskārtības centrā.

Koplīgumu spēkā esamība: FICIL pievienojas Ekonomikas ministrijas priekšlikumiem un uzskata, ka kolektīvo līgumu izbeigšanas regulējumam jāparedz īsāki un dinamiskāki termiņi, kas veicina efektīvu sociālo dialogu un labāk atbilst darba tirgus faktiskajiem apstākļiem. Divu gadu periods, pēc kura stājas spēkā tiesības atteikties no koplīguma, ir nesamērīgi ilgs un var mazināt pušu motivāciju regulārām pārrunām. Kā jau iepriekš FICIL ir norādījis, tas ierosina noteikt īsāku koplīguma spēkā esamības periodu pēc tā termiņa beigām, vienlaikus saglabājot saprātīgu iepriekšējas paziņošanas termiņu par līguma izbeigšanu, lai nodrošinātu tiesisko noteiktību un līdzsvarotu pušu intereses.

Virsstundu apmaksas standarti: Pašreizējais regulējums sasaista samazinātas virsstundu apmaksas piemērošanu ar ģenerālvienošanas noslēgšanu, tomēr prakse rāda, ka šāda pieeja bieži nav efektīva, veicina atšķirīgu attieksmi pret darbiniekiem un rada nesamērīgu administratīvo slogu. FICIL pievienojas Ekonomikas ministrijas priekšlikumiem un uzskata, ka, būtu lietderīgi noteikt vienotu 50 procentu virsstundu apmaksas likmi visās nozarēs, neparedzot nepieciešamību slēgt ģenerālvienošanas vai koplīgumus. Šāda pieeja vienkāršotu regulējuma piemērošanu, nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi un stiprinātu Latvijas konkurētspēju.

Arodbiedrību biedru atlaišana (Darba likuma 110. pants): Esošais regulējums, kas paredz nepieciešamību saņemt arodbiedrības piekrišanu arodbiedrības biedra atlaišanai, rada nevienlīdzīgu attieksmi pret darbiniekiem, kuri nav arodbiedrības biedri, un mazina uzticību

kolektīvajai pārstāvībai. Vienlaikus tas rada arī bažas par regulējuma atbilstību Satversmes 102. pantā nostiprinātajai biedrošanās brīvībai un 105. pantā nostiprinātajām tiesībām uz īpašumu, tai skaitā, uzņēmējdarbības brīvību. Minētais regulējums praksē ir novedis pie ilgstošām nepamatotām tiesvedībām. Arodbiedrībām būtu jānodrošina savu biedru aizsardzība, tos atbalstot tiesvedībās, ja arodbiedrības biedrs ir izlēmis apstrīdēt uzteikumu, nevis kavējot arodbiedrības biedru atlaišanas procesu un veicinot tiesisko nenoteiktību.

FICIL atbalsta Ekonomikas ministrijas priekšlikumu un aicina pārskatīt atlaišanas aizsardzības regulējumu, lai atjaunotu līdzsvaru starp darbinieku aizsardzību un darba devēja tiesībām, vienlaikus veicinot atbildīgu un konstruktīvu sociālo dialogu.

Darba samaksas izmaksas laiks: FICIL aicina grozīt Darba likuma 128. pantu, kas pašlaik paredz pienākumu izmaksāt darba samaksu darbiniekam atlaišanas dienā. Šāds regulējums rada nepamatotu administratīvo slogu darba devējiem un grāmatvežiem, īpaši gadījumos, kad grāmatvedības funkcija tiek nodrošināta kā ārpalpojums.

FICIL rosina noteikt, ka darba samaksa izmaksājama nākamajā darba samaksas izmaksas dienā, kā paredzēts darba līgumā, proti — pēc darbinieka atlaišanas.

Vienlaikus FICIL vēlas uzsvērt, ka minētajos jautājumos pastāv būtiska vienotība starp uzņēmēju organizācijām Latvijā. FICIL pozīcija par nepieciešamajiem grozījumiem Darba likumā ir saskaņota pēc būtības ar citu sociālo partneru – Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) – pausto redzējumu. Uzņēmēju organizācijas ir vienotas savā nostājā par nepieciešamību modernizēt Darba likuma regulējumu, lai tas būtu labāk pielāgots mūsdienu darba tirgus realitātei, vienlaikus saglabājot līdzsvaru starp darbinieku aizsardzību un uzņēmējdarbības konkurētspēju Latvijā.

Ar cieņu

Tatjana Guznajeva
FICIL izpilddirektore

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU